

Štajersko.

Kozjansko učit. društvo. Na našem zborovanju 10. novembra se je predsednik Grmovšek spominjal umrlih tovarišev Fr. Böheima, ki je bil mnogoletni predsednik in po vstopu v pokoj častni član našega društva, ter V. Strmška, neustrašenega prvoborilca za naše pravice. Slava jima!

Tov. Moric, naš zastopnik v okrajnem šolskem svetu kozjanskem, piše, da ga srce boli, ker so ga njegovi tovariši po krivem obsodili, ko so mu podtikali, da je o času državnoborskih volitev agitiral za kandidata „Kmečke zveze“. (Reklo se je, da je odločno stal na strani naših nasprotnikov.) On izjavlja, da se o času volilnega boja ni udeležil nobenega niti Koroščevega niti Žurmanovega shoda. Za slarje Koroščeve zmage ni vedel in je le slučajno prišel z orož. postajevo g. Rahletom v gostilnico pri Drogeniku, kjer sta zavzela prostor pri stranski mizi. Ko sta spoznala, kaj se obhaja, sta vstala in odšla. S politiko se on sploh ne peča, ker je prestar. — Izjava se vzame na znanje.

O zborovanju „Zaveze“ v Radovljici sta poročala tovariša Ulčar in Jelovšek, o shodu zastopnikov vseh učit. društev avstrijskih na Dunaju pa tov. Hohnjec.

V odsek za izvenšolsko delovanje učiteljstva za kozjanski okraj so bili izvoljeni tov. Šetine — Prevorje, Jelovšek — Virštanj, Ulčar — Kozje in Potočnik — Podsreda.

Predsednik pozivlja navzoče društvenike, naj se v kar največjem številu udeleže občnega zbora „Zveze slov. južnoštaj. učiteljev in učiteljic“, ki bo meseca decembra v Celju. Največja zapreka, ki je tovariši iz drugih okrajev ne občutijo tako hudo, je za nas velika oddaljenost od železnice, da je mnogim tovarišem našega okraja udeležba brez dopusta nemogoča. Prosimo, naj sl. vodstvo „Zveze“ upošteva to dejstvo in določi občni zbor v božičnih počitnicah.

Soglasno se sklene, da pristopi naše društvo kot ud k učit. tiskovnemu društvu, in so v ta namen navzoči člani prispevali že vsak po 4 K.

Tov. Jelovšek predlaga, naj bi vsa šolska vodstva naročevala svoje tiskovine pri „Učit. tiskarni“, in je bil ta predlog z odobravanjem sprejet.

Tov. Hohnjec bodri učiteljstvo k intenzivnemu podpiranju „Ciril-Methodove družbe“ in prosi, naj se koncerta, ki se bo vršil meseca januarja v prid te družbe v Kozjem, vsi udeleže in privedejo s seboj domače zavedno občinstvo.

Politiški pregled.

* **Milostni čin vladarjev.** Odpuščena kazen za vojaške nabornike, ki so se odtegnili naborom, in za one, ki so zamudili vojaške dolžnosti. Dunaj, 26. novembra. „Naredbeni list za armado“ razglša danes Najvišje pomiloščenje povodom 60 letnega jubileja cesarjevega, in sicer amnestijo za vse one, ki so se odtegnili vojaškim naborom ali pa zamudili vojaške dolžnosti. Najvišji odlok je datiran z dne 26. novembra 1907 in se glasi: 1. Vsem onim vojakom armade in vojne mornarice, ki se nahajajo v zaporu zaraditega, ker se niso odzvali poklicu v vojno službo ali ker so se ji odtegnili z dezertacijo, se odpusti dne 2. decembra 1907 vsaka nadaljna, oziroma ostala kazen. 2. Vsem pripadnikom armade in vojne mornarice, ki so v preiskavi zaradi omanjene krivde, ki so jo zakrivali pred 2. decembrom 1907 dalje oni, katere se kazenski zasleduje, oziroma ki šele pričakujejo kazenskega postopanja ali pa tudi disciplinarne kazni, se opusti vsako nadalje postopanje in vse kazni, in sicer onim, ki še niso v preiskavi, pod tem pogojem, da se v teku dobe od 2. decembra 1907 do 1. decembra 1909 javijo osebno (prostovoljno) katerikoli bodisi politiški ali pa vojaški oblasti avstrijske države. 3. Vsem onim pripadnikom armade in vojne mornarice, ki morajo zaradi hudodelstva dezertacije na podlagi sodnega izreka vsled podaljšanja aktivne službe služiti čez postavno službeno dobo, odpusti se obveznost podaljšanja službe z 2. decembrom 1907, in sicer onim, ki že služijo in pa onim, ki imajo šela pričakovati kazni. 4. Opustitev preiskave in kazni pa se ne nanaša na one, ki so zakrivali hudodelstvo ali prestopok po § 6. z dne 28. junija 1890., oziroma zak. členu XXI. iz

leta 1890., in pa prestopok po § 4., zakona za Bosno in Hercegovino. 5. Vsi, ki so bili v onem času, ko prosijo za amnestijo, kot beguni razglašeni, torej pri svojih oddelkih črtani — izgube svoje šarže, ki so jih imeli ob času dejanske službe. 6. Vsem, ki bodo deležni amnestije v smislu točke 1. in 2., se vsteje ona doba med tem časom, ko so se v evidenci vodili kot beguni — v službeno dobo. — Zamujeno vojaško aktivno službo in osemtedensko službo morajo pa nadomestiti v teku splošne službene dobe. — Zamujenih orožnih vaj ni treba nadomestiti. 7. Če pridejo v stik z delikti, ki pridejo v poštev pri amnestiji, še druga kaznjiva dejanja — ne izključuje to kaznivih oseb od amnestije, če se obsodba še ni izvršila. — Vendar pa ostanejo odgovorni za druga kaznjiva dejanja, ki pri amnestiji ne pridejo v poštev.

* **Povišanje rekrutnega kontingenta za domobranstvo.** „Zeit“ poroča, da stopi ministrstvo za domobranstvo v kratkem pred zbornico z zahtevo, da se rekrutni kontingent za domobranstvo poviša. Proračun za leto 1908 izkazuje že 15.950 mož. Povišati bi se imel kontingent za 4000 mož. Zato se tudi proračun znatno poviša. Domobranski proračun iznaša za bodoče 78,713.752 kron.

* **„Korošec“.** Dolgopričakovani, že pred več tedni napovedani napredni list koroških Slovencev je izšel. Imenuje se „Korošec“, izhaja kot tednik in se tiska v Kranju. Že dolgo se je čutila potreba lista za koroške Slovence, ki bi brezobzirno zastopal narodne in gospodarske koristi koroških Slovencev. „Mir“, dozdej edino glasilo koroških Slovencev, je bil premalo odločno naroden, premalo gospodarski, preveč oseben, pač pa v polni meri vnet — ne za vero, ampak za koristi klerikalizma. „Mir“ ni znal korakati z duhom časa, zaostajal je v napredku za nemškimi narodom in zaostajali so Slovenci na Koroškem. Kaj hoče novi list? Kratko odgovarja: „Volja naroda in njegova korist nam gre nad vse“ in: „Delati za korist in blagor slovenskega naroda na Koroškem, da ne zaostanemo za drugimi, ki napredujejo“. — „Korošec“ stane na leto 4 krone. Pozivljamo narodnjake, naj podpirajo novo narodno podjetje.

* **Goriški klerikalci** so ustanovili v Gorici na zboru zaupnikov v ponedeljek „Slovensko ljudsko stranko“ za Goriško. Izrekla se je tudi želja, da se za vse slovenske dežele ustanovi enotna „Slov. ljudska stranka“. Shod zaupnikov se je izrekel za ustanovitev slov. vseučilišča v Ljubljani, ustanovitev slov. paralel na goriški realki in ljudskih šol s slov. učnim jezikom v Gorici. Vodjem te klerikalne stranke je izvoljen državni in deželni poslanec duhovnik dr. Gregorčič.

* **Levovsko mestno zastopstvo** je enoglasno sprejelo resolucijo proti zakonskemu načrtu, ki ga je pruska vlada predložila pruski zbornici v svrhu ponemčevanja poljskega naroda. V resoluciji se najostreje obsoja postopanje pruske vlade.

* **Zapuščina škofa Strossmayerja.** Dne 26. pret. m. je bila dovršena zapuščinska razprava za pok. škofom Strossmayerjem ter se v smislu oporoke zapuščina razdeli v tri dele: za fond dijakovske stolne cerkve, za dijaško semenišče v Osjeku ter za ustanovitev dveh kanonikatov v Djakovu. Razpravi je prisostvoval tudi kapitularni vikar, posvečeni škof dr. Voržak.

* **Ministrstvo za zdravstvene stvari.** Iz Levova poročajo: Tukajšnja zdravniška zbornica je sklenila otvoriti zopet korake za to, da se ustanovi posebno ministrstvo za zdravstvene stvari. Zaraditega se predsednik zbornice poda te dni na Dunaj.

* **Obsojen rumunski urednik.** Iz Velikega Varadina poročajo, da je bil tamošnji rumunski urednik, svetnik dr. Demeter Lascu, obsojen na 6 mesecev državne ječe in 1000 K globe. Obsojenec je priobčil v „Tribuni“ članek pod naslovom „Azijsko divjanje“, v katerem je rekel, da se na Ogrskem zatira vsak gibljaj narodnosti.

* **Delegacije.** Z Dunaja poročajo, da bodo delegacije sklicane dne 28. decembra t. l. Dne 29. dec. bo prečitana prestolni govor in naslednjega dne se prične prvo posvetovanje o proračunskem provizoriju. Prave delegacijske razprave prično pa dne 10. januarja 1908. Predsednikom avstrijske delegacije bo baje izvoljen posl. Sylvester.

* **Zvišanje oficirskih plač.** „Fremdenblatt“ je priobčil noto, v kateri kategorično zatrjuje, da se bo vprašanje o zvišanju oficirskih plač v najkrajšem času ugodno rešilo.

* **Šplošna volilna pravica na Pruskem.** Iz Berlina poročajo, da so svobodomiselnih stranke sklenile predlagati, da se za prusko poslansko zbornico uvede splošna volilna pravica.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani so darovali: č. gospa Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del v Medvodah, 10 K od prodanih knjižic „Slovenska abeceda za ženska ročna dela“. (To knjižico vsem slovenskim učiteljicam iznova prav toplo priporočamo in sicer ne samo zaradi nje praktične vrednosti, ampak tudi zaradi podpore učiteljskega konvikta.) — Pri zborovanju „Pedagoškega društva“ v Škocjanu, je nabrala tovarišica Marica Perharc med zborovanci 10-75 K. — V dveh veselih družbah v Idriji je nabral tov. L. Baebler 5 K 74 h. — Živili! Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: Učiteljstvo v Št. Rupertu na Dolenjskem (10 K); tov. Edvard Markovšek iz Ljubnega na Gorenjskem. Bog plati!

Roditeljski večer, ki je bil dne 30. novembra na I. mestni šoli v Ljubljani, je bil tako dobro obiskan, da je bila prostorna telovadnica zasedena do zadnjega prostora. Poleg staršev šolske mladine so bili prisotni tudi gg. ravnatelj A. Črnivec, šolski svetnik prof. dr. Janko Bezjak, okrajni šolski nadzornik A. Maier, sodni tajnik F. Milčinski, več vadniških in mestnih učiteljev in učiteljic, učiteljski kandidati IV. letnika i. dr. „Večer“ je otvoril nadučitelj J. Dimnik s prijaznim pozdravom na starše, poudarjajoč veliko važnost telesne vzgoje otrok, ki na njej sloni duševna vzgoja in na tej pa zopet sreča in blagostanje človeštva. Dalje je izrazil željo, da bi se tudi pri nas nastavili čim prej šolski zdravniki, ki jih imajo že v vseh mestih in okrajih na Nemškem in zadnji čas tudi po večjih mestih v Avstriji. Na to je predaval mestni zdravnik, g. dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški: „O boju proti jetiki, osobito z ozirom na šolsko mladino in na razmere v šolah.“ G. predavatelj je žel za svoje izborno poročilo najtoplejšje priznanje in zahvalo od vseh prisotnih. Zanimivo poročilo bo objavljeno v „Domačem ognjišču“. Po tem predavanju je razložil g. šolski vodja staršem „Nameen posetnih ur za starše“ ter jih vabil, da čim večkrat pridejo v šole poizvedovat, kako napredujejo njih otroci. Pri prihodnjem roditeljskem večeru bo pa predaval zobozdravnik, gosp. dr. E. Bretl „O negovanju zob v otroški dobi“, na kar že danes opozarjamo interesovane kroge.

Moravski učitelji peveci v Ljubljani. Slavni pevski zbor moravskih učiteljev priredi v Ljubljani pod pokroviteljstvom „Glasbene Matice“ dne 29. decembra v „Unionu“ koncert, ki opozarjamo nanj slovensko učiteljstvo. Tistega dne zboruje „Deželno slov. učiteljsko društvo“ in „Učiteljski konvikt“ in bo gotovo mnogo tovarišev in tovarišic v Ljubljani, ki pojdejo radi poslušat svoje moravske tovariše pevce. Imenovani pevski zbor je na najboljšem glasu in ga smatrajo kritiki za najboljši moški zbor v Evropi. Nudi se nam torej izreden umetniški užitek. Moravski učitelji koncertujejo v Budimpešti in v Zagrebu, odkoder pridejo v Ljubljano 29. decembra ob 1. uri popoldne na južni kolodvor, kjer jih sprejememo.

Zanemarjena mladina na Kranjskem. V nedeljo je na shodu splošnega ženskega društva razpravljaj g. Milčinski o tem predmetu ter pokazal, da je na Kranjskem mladina tako zanemarjena in pokvarjena kakor malokje drugje. Predlagala se je ustanoviti društva v varstvo otrok.

Letošnje božične počitnice. Z ozirom na to, da je zadnji dan pred letošnjimi božičnimi počitnicami, to je 23. decembra, ponedeljek je naučni minister odredil, da se na tistih srednjih šolah, učiteljskih, obrtnih, trgovinskih in nautičnih šolah, na katerih se božične počitnice prično redno 24. decembra, zaključijo letos izjemoma redni pouk že v soboto, 21. decembra. Dobro bi bilo, da napravi enak sklep deželni šolski svet za ljudske šole!

Repetirni samokresl v armadi. Namesto revolverjev uvedejo v armadi in v obeh deželnih brambah repetirne samo-

krese. V proračunu ministrstva za deželno brambo je za to postavka 80.000 K.

Podpirajmo domačo industrijo! Gosp. Ivan Jebračin, lastnik prve jugoslovanske tvornice za kavne surogate v Ljubljani, je društvu slov. književnikov in časnikarjev zopet podaril 50 kron ter tako vnovič pokazal, kako visoko ceni pomen tega narodnega društva. To je že 5. petdesetak, ki ga je ta dobrotnik v teku enega leta naklonil našemu stanovskemu društvu. Slovensko kupujoče občinstvo, posebno pa zavedene Slovenke opozarjamo ob tej priliki, naj pri vsakem trgovcu izrečno zahtevajo izvrstni izdelek tega res slovenskega podjetja, ki se loči od tujih podobnih proizvodov po zakonito varovanem imenu „Zvezdna“ kavna primes.

„Vzoren“ kolega je nadučitelj nemške šole v Hrastniku. Takoj prve dni, ko je pričel s poukom, je „naznanil“ okrajnemu šolskemu svetu, da ga otroci slovenske šole ne pozdravljajo. Kdor pozna razmere v industrialnem kraju kakor je baš Hrastnik, vé, da ni mogoče, da bi otroci vsakega tujca in domačina pozdravljali, zakaj morali bi imeti venomer klobuk v roki. Povedati se pa mora, da se je naročilo otrokom pozdravljati tudi učiteljstvo nemške šole. Če se ni zgodilo, je vzrok morda ta, ker ga niso poznali, ali ne videli. Skoro sirovo se je pritožil tudi na vodstvo slovenske šole zaradi slovenskih otrok iz slovenske šole, dasi je bila glavna krivda na strani onih iz nemške šole. — Možu se res pozna, da je prišel iz klerikalne Dolenje Avstrijske... Kako prismojeno malenkostna je ta „nemška gospoda“ v Hrastniku, kaže še en slučaj! Pred par tedni je učitelj M. R. ukazal nekemu učencu nemške šole, ki ga je sicer pozdravil, ne da bi se odkril, da se mora tudi odkriti, če pozdravi. Ker je fantu (ki obiskuje nemško šolo) povedal to nemško, ga bržčas ni umel in vrag sigavedi, kako je o tem povedal doma in v šoli, da blati sedaj „Deutsche Wacht“ dotičnega učitelja, „ker je ozmerjal nemškega otroka, ki je nemško pozdravil“ ter pripoveduje, da se ga je naznanilo šolskim oblastim... Prismođe!

Odsek za vseslovenski legitimacijski listek, ki se prodaja v korist naše šolske družbe — Družbe sv. Cirila in Metoda, se obrača zopet tem potom na vsa slavna slovenska društva z rodoljubno prošnjo, da blagovolijo uvesti to društveno izkaznico ne le, da si olajšajo notranje poslovanje, ampak tudi na zunaj dokumentujejo svoje narodno prepričanje. Vsakogar dolžnost je, da po svojih močeh prispeva k obrambi jezika, ki ga je učila mati, najsvetejša dolžnost zlasti za one, ki ne morejo neposredno narednostnim nasprotnikom zreti iz oči v oči. Vzvišena je naloga naših slovenskih društev, kazati narodu pot do izobrazbe, napraviti ga stanovitnega, jekleno trdnega, da se ne ukloni, četudi mu preti morje sovragov, da ga zalije. A tu se ne sme misliti le na majhen del naroda: celokupen narod nam je treba imeti pred očmi. Zato je dolžnost vseh rasnično narodnih društev, da podpirajo obmejne brate v težkem boju, da z malo gmotno žrtvijo mnogo koristijo družbi sv. Cirila in Metoda. Komad legitim. listka kot društvene izkaznice se prodaja po 20 vin., kot vstopnice h katerikoli narodni prireditvi po 10 vin. Naročila in informacije naj se pošiljajo na naslov „Društva svobod. slov. akad. Sava na Dunaju“, XVII. Schellhammergasse 4.

Pred c. kr. izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Gorici so napravili izpit usposobljenosti: za ljudske šole s slovenskim in nemškim učenim jezikom gdene. Bajt Rožica (oboje z odliko), Cimperšek Stefanija, Gomišček Rafaela, S. Kajdiž Berhmana, Kaučič Marija, Kocmut Alojzija, Kosér Pavla (za nemške šole z odliko), S. Križanič Tomislava, Lazar Marija, Lecker Stefanija, Majdó Josipina (oboje z odliko), Makuc Pavla (oboje z odliko), Milost Ljudmila (ital. kot predmet), Modic Justina, Pahor Viktorija (oboje z odliko, ital. kot predmet), S. Planker Avrelija, Smerdu Katarina, Skoflanec Sofija, Trošt Alojzija ter gg. Bratož Franc (ital. kot predmet) in Cenčič Josip; za ljudske šole s slovenskim učenim jezikom in iz nemščine kot predmet gdene: Cigoj Viktorija, Hmelak Pavla, Jelenec Marija, Kavčič Kristina, Kazafura Ljudmila, Komarli Stefanija, Merhar Josipina, Schwingner